

บทที่ 9

คำสั่งและส่วนที่เพิ่มเติมจากบทอื่น ๆ

- 9.1 **แฟ้มข้อมูลและการเข้าถึงแฟ้มข้อมูล**
 - 9.1.1 โครงสร้างของแฟ้มข้อมูลและระเบียบ
 - 9.1.2 วิธีการเข้าถึงแฟ้มข้อมูล
- 9.2 **การประมวลผลแฟ้มข้อมูล**
 - 9.2.1 คำสั่ง OPEN
 - 9.2.2 คำสั่ง CLOSE
 - 9.2.3 คำสั่ง INQUIRE
 - 9.2.4 คำสั่ง READ
 - 9.2.5 คำสั่ง WRITE
 - 9.2.6 คำสั่ง REWIND, BACKSPACE, ENDFILE
- 9.3 **คำสั่ง PARAMETER**
- 9.4 **คำสั่ง PROGRAM**
- 9.5 **Format codes**
 - 9.5.1 G-format code
 - 9.5.2 Scale factor
 - 9.5.3 BN, BZ-format code
 - 9.5.4 S, SP, SS-format code
 - 9.5.5 Colon (:)
 - 9.5.6 TL, TR-format code
- 9.6 **คำสั่ง ASSIGN และคำสั่ง ASSIGNED GO TO**

9.1 แฟ้มข้อมูลและการเข้าถึงแฟ้มข้อมูล

การนำข้อมูลเข้า/ออกในภาษาฟอร์แทรน 77 นั้นมีทางเลือกมากมายสำหรับการสร้างและประมวลผลแฟ้มข้อมูล คนนี้จะแนะนำแฟ้มข้อมูลและแนวความคิดในการประมวลผลแฟ้มข้อมูลจะเป็นเกี่ยวกับการใช้แฟ้มข้อมูลแบบเข้าถึงโดยลำดับ (sequential files) และแฟ้มข้อมูลที่ฟอร์แมต (formatted files) ซึ่งมักจะเป็นแฟ้มข้อมูลที่พบว่าถูกใช้บ่อยในภาษาฟอร์แทรน 77

ภาษาฟอร์แทรน 77 มีเทคนิคสำหรับการเก็บข้อมูลไว้ภายในหน่วยความจำหลักหลายวิธีด้วยกัน ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างของแฟ้มข้อมูลและวิธีการที่แฟ้มข้อมูลเหล่านี้จะถูกอ่าน/เขียน (เข้าถึง) เป็นกุญแจของการใช้แฟ้มข้อมูลเหล่านี้ได้อย่างประสิทธิผลสำเร็จ

9.1.1 โครงสร้างของแฟ้มข้อมูลและระเบียบ

แฟ้มข้อมูลที่กำหนดโดยภาษาฟอร์แทรน 77 อาจเป็นได้ทั้งแฟ้มข้อมูลภายนอกและแฟ้มข้อมูลภายใน แฟ้มข้อมูลภายนอกหมายถึงกาที่ข้อมูลและโปรแกรมถูกเก็บอยู่นอกหน่วยความจำหลัก ซึ่งอาจจะเก็บในเทปแม่เหล็กหรือจานแม่เหล็กก็ได้

แฟ้มข้อมูลภายนอกประกอบด้วยระเบียบหรือบราทซ์ ระเบียบเหล่านี้อาจจะมีฟอร์แมตหรือไม่มีฟอร์แมต (unformatted) ก็ได้ เลขจำนวนและตัวอักษรที่อยู่ในเครื่องถูกเก็บในแฟ้มข้อมูลที่ฟอร์แมตตั้ง เช่นที่มันปรากฏบนจอภาพ (ถ้าใช้เทอร์มินัลเป็นเครื่องนำข้อมูลเข้า) ระเบียบที่ไม่มีฟอร์แมตจะถูกบันทึกหรืออ่านโดยตรงในลักษณะที่มันเก็บอยู่ในคอมพิวเตอร์ ระเบียบที่ไม่มีฟอร์แมต ไม่ถูกแปลถ้าเรากำหนดมันผ่านทางจอภาพ

ในภาษาฟอร์แทรน 77 ระเบียบที่มีฟอร์แมตจะถูกอ่านและเขียนภายใต้การควบคุมของ FORMAT ระเบียบที่ไม่มีฟอร์แมต ไม่ต้องการกำหนดฟอร์แมต สิ่งที่ถูกเก็บในคอมพิวเตอร์คือข้อมูลและโปรแกรมโดยตรง

9.1.2 วิธีการเข้าถึงข้อมูล (Access Methods)

ข้อมูลและโปรแกรมในหน่วยความจำภายนอกอาจถูกเข้าถึงโดยทางใดทางหนึ่งใน 2 ทางคือ โดยลำดับหรือโดยสุ่ม ในแฟ้มข้อมูลแบบเข้าถึงโดยลำดับนั้นลำดับของการเข้าถึงระเบียบ (อ่านหรือบันทึก) คือลำดับเดียวกับที่ระเบียบเหล่านี้ปรากฏอยู่จริง ๆ ในแฟ้มข้อมูล ในการอ่านหรือ

บันทึกว่า เบื้องต้นทำในแฟ้มข้อมูลแบบต่อเนื่องไม่มีวิธีการใดที่จะกระโดดข้ามระเบียบ 4 ระเบียบแรกไปได้ ถ้าท่านเพิ่งอ่านระเบียบที่ 5 เสร็จ มีวิธีเดียวที่ท่านจะอ่านระเบียบที่ 2 คือท่านต้องกลับไปจุดเริ่มต้นของแฟ้มข้อมูลและอ่านระเบียบแรกก่อนแล้วจึงอ่านระเบียบที่ 2 ถ้าท่านสงสัยว่าพจนานุกรมเป็นแฟ้มข้อมูลแบบลำดับ แล้วท่านจะอ่านมันทีละคำเริ่มต้นจาก A ไปเรื่อย ๆ ถึง Z จนกระทั่งท่านถึงคำที่ท่านต้องการ ดังนั้นถ้าท่านกำลังค้นหาว่า zebra ท่านต้องเริ่มอ่านจาก A ถึง Y และหลาย ๆ คำที่สั้นกว่า Z ที่อยู่ก่อนจะถึงคำ zebra สำหรับสถานการณ์ของการประมวลผลหลาย ๆ สถานการณ์ที่ท่านต้องการอ่านแฟ้มข้อมูลทั้งแฟ้ม วิธีการเข้าถึงโดยลำดับเป็นวิธีการที่เพียงพอ

วิธีการเข้าถึงโดยสุ่ม (random access) หรือการเข้าถึงโดยตรง (direct access) ทำให้ท่านสามารถอ่านระเบียบในแฟ้มข้อมูลได้โดยตรง นั่นคือไม่ต้องอ่านระเบียบที่อยู่ก่อนมันในแฟ้มข้อมูล ในที่นี้ลำดับของการอ่าน/บันทึกอาจจะไม่เป็นไปตามลำดับจริง ๆ ที่มันเก็บอยู่ในแฟ้มข้อมูล แฟ้มข้อมูลแบบเข้าถึงโดยลำดับถูกสร้างขึ้นโดยการบันทึกทีละระเบียบในลำดับที่ท่านต้องการใช้โปรแกรม แฟ้มข้อมูลแบบเข้าถึงโดยตรงถูกสร้างโดยโปรแกรมด้วยการบันทึกลงบนจานแม่เหล็กโดยใช้วิธีการเข้าถึงตรง

สรุปได้ว่า แฟ้มข้อมูลสามารถเก็บระเบียบที่ฟอร์แมทหรือไม่มีฟอร์แมทก็ได้ แฟ้มข้อมูลเหล่านี้ (และระเบียบองค์ประกอบของมัน) สามารถถูกเข้าถึงได้ในลักษณะโดยลำดับหรือโดยตรง มีวิธีที่ประกอบกันจาก 4 วิธี ในภาษาฟอร์แทรน 77 แฟ้มข้อมูลมักเป็นแบบต่อเนื่องและมีฟอร์แมทหรือแบบเข้าถึงโดยตรงและไม่มีฟอร์แมท

9.2 การประมวลผลแฟ้มข้อมูล

ท่านต้องกำหนดชนิดของแฟ้มข้อมูลและวิธีการเข้าถึงและให้ข่าวสารที่พอเพียงเพื่อที่การนำข้อมูลเข้า/ออกสามารถเกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง การกำหนดแฟ้มข้อมูลในภาษาฟอร์แทรน 77 ทำได้โดยการใช้คำสั่ง OPEN, READ, WRITE และ CLOSE

9.2.1 คำสั่ง OPEN

รูปทั่วไป

OPEN (open-list)

โดยที่ open-list คือประกอบด้วย

- 1) ตัวเลขที่แทนแฟ้มข้อมูล (หมายเลขแฟ้ม) ที่เราจะทำการเปิด (เพื่ออ่านหรือบันทึก)

เราจะอ้างถึงแฟ้มด้วยตัวเลขดังกล่าว ซึ่งมีรูปการเขียน

UNIT=integer expression เช่น UNIT=6

หรือ integer expression เช่น 5

integerexpression ต้องมีค่าเป็นเลขจำนวนเต็มบวกเท่านั้น

- 2) FILE='filename'

filename คือชื่อแฟ้มข้อมูล ดังตามหลักกาตั้งชื่อตัวแปร

3) STATUS= { OLD
 NEW
 SCRATCH
 UNKNOWN }

คือบอกสถานะภาพของแฟ้มข้อมูลที่ถูกเปิดดังนี้

'OLD' คือแฟ้มที่มีอยู่แล้วในระบบ (ก่อนการวิ่งโปรแกรม)

'NEW' คือแฟ้มใหม่ที่สร้างขึ้นขณะที่วิ่งโปรแกรม

'SCRATCH' คือแฟ้มที่เราไม่ต้องการเก็บไว้ในระบบ เมื่อหยุดปฏิบัติงานในโปรแกรมแล้วแฟ้มนี้

จะถูกลบทันที การนี้ไม่ต้องใช้ FILE='filename'

'UNKNOWN' คือไม่ทราบสถานภาพของแฟ้ม ในกรณีที่ระบบจะกำหนดไว้ว่าจะตีความว่าอย่างไร เช่นอาจจะลองหาว่าเป็น 'OLD' หรือไม่ ถ้าไม่พบจะถือว่าเป็น 'NEW' เป็นต้น

กรณีที่ไม่ระบุ STATUS เลย ระบบจะถือว่าเป็น UNKNOWN

ใน open-list อาจประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้ด้วยก็ได้

4) IOSTAT=status-variable

เป็นสิ่งที่ใช้แสดงว่าการเปิดแฟ้มข้อมูลมีปัญหหรือไม่อย่างไร status-variable เป็นตัวแปรจำนวนเต็ม และจะมีค่าเป็นศูนย์ถ้าการเปิดแฟ้มข้อมูลไม่มีปัญหาใด ๆ

5) ERR=n (เลขประจำคำสั่งของคำสั่งปฏิบัติการ)

ใช้ระบุคำสั่งที่จะให้ไปทำถ้าการเปิดแฟ้มมีข้อผิดพลาด

6) ACCESS={ SEQUENTIAL
 DIRECT }

ใช้ระบุวิธีการเข้าถึงข้อมูล (Access method) ว่าเป็นแบบเข้าถึงโดยลำดับ (SEQUENTIAL) หรือแบบเข้าถึงโดยตรง (DIRECT) ถ้าไม่ระบุจะถือว่าเป็น SEQUENTIAL

7) FORM={ FORMATTED
 UNFORMATTED }

ใช้ระบุแฟ้มข้อมูลประกอบด้วยระเบียบที่มีฟอร์แมทหรือไม่มีฟอร์แมท ถ้าไม่ระบุถือว่าเป็น 'FORMATTED'

8) RECL=record-length

ใช้ระบุความยาวของระเบียบ ใช้สำหรับแฟ้มข้อมูลแบบเข้าถึงโดยตรงเท่านั้น record-length เป็นนิพจน์ชนิด integer ซึ่งต้องมีค่าเป็นบวก มีความหมายดังนี้

- ในแฟ้มแบบมีฟอร์แมท จะเป็นจำนวนตัวอักษรในแต่ละระเบียบ และ

- ในแฟ้มแบบไม่มีฟอร์แมท มันจะเป็นตัววัดความยาวของระเบียบซึ่งวิธีการขึ้นอยู่กับระบบ

คอมพิวเตอร์

9) BLANK={ ZERO
 NULL }

ใช้ระบว่าสมทที่เบ็นช่องว่าง (blank column) ในรายการข้อมูลตัวเลขหรือฟิลด์
ตัวเลข (numeric field) จะถูกแปลเบ็นศูนย์ (zero) หรือเพือให้ไม่สนใจมัน (null)
แต่อย่างไกรักค้ถึในฟิลด์ตัวเลขเบ็นช่องว่างหมด มันจะแปลเบ็นศูนย์

ตัวอย่าง

```
OPEN (UNIT=10,FILE='INFO1',STATUS='OLD')
```

ตัวอย่าง แสดงการอ่านชื่อแฟ้มข้อมูลหรือระบุชื่อแฟ้มในระหว่างวิ่งโปรแกรมได้เช่น

```
CHARACTER*10 INFILE
```

```
PRINT *, 'ENTER NAME OF INPUT FILE'
```

```
READ *, INFILE
```

```
OPEN (10,FILE=INFILE,STATUS='OLD')
```

แฟ้มข้อมูลหมายเลข 10 จะเบ็นแฟ้มข้อมูลแบบเข้าถึงโดยลำดับและมีฟอร์แมทโดยปริยาย
หรืออาจจะระบุให้ชัดเจนโดยเขียนคำสั่ง OPEN ดังนี้

```
OPEN (UNIT=10,FILE=INFILE,STATUS='OLD',
```

```
*FORM='FORMATTED',ACCESS='SEQUENTIAL')
```

คำสั่ง OPEN (10,FILE=INFILE,STATUS='OLD',ERR=50) จะทำหน้าที่เช่นเดียวกันแต่ถ้า
เกิดข้อผิดพลาดในการเปิดแฟ้ม คอมพิวเตอร์จะไม่ทำตามคำสั่งเลขที่ 50

ตัวอย่าง OPEN (UNIT=11,FILE='INFO2',STATUS='NEW')

เบ็นคำสั่งในการสร้างแฟ้มข้อมูลใหม่ชื่อ INFO2

ตัวอย่าง OPEN (12,STATUS='SCRATCH')

เบ็นคำสั่งในการสร้างแฟ้มข้อมูลชั่วคราว แฟ้มนี้จะถูกลบทิ้งเมื่อกถูก CLOSE หรือเมื่อการปฏิบัติงาน
ในโปรแกรมจบลง เราไม่ต้องตั้งชื่อแฟ้ม

9.2.2 คำสั่ง CLOSE

เราใช้คำสั่งนี้เพือปิดแฟ้มข้อมูลหรือทำให้แฟ้มข้อมูลและตัวเลขที่แทนแฟ้มข้อมูลไม่เกี่ยวข้อง
กันอีก

รูปทั่วไปคือ

```
CLOSE (close-list)
```


ข้อความและความหมายของแฟ้มแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ข้อความ	ชนิดของ variable	ค่าและความหมายของ variable
IOSTAT=variable	Integer	ค่าเป็นศูนย์ถ้าไม่มีข้อผิดพลาด ค่าเป็นบวกถ้ามีข้อผิดพลาด
EXIST=variable	Logical	ค่าเป็นจริงถ้าแฟ้มที่ระบุไว้ด้วยชื่อหรือ หมายเลขแฟ้ม มีอยู่ในระบบ นอกนั้นค่า เป็นเท็จ
OPENED=variable	Logical	ค่าเป็นจริงถ้าตัวเลขที่ระบุไว้ได้ถูกกำหนด ให้แฟ้มหรือถ้าแฟ้มมีหมายเลขตามที่ระบุไว้ นอกนั้นค่าเป็นเท็จ
NUMBER=variable	Integer	มีค่าเท่ากับหมายเลขแฟ้มหรือไม่กำหนด
NAMED=variable	Logical	ค่าเป็นจริงถ้าแฟ้มมีชื่อแล้ว นอกจากนั้น เป็นเท็จ
NAME=variable	Character	ค่าเป็นชื่อของแฟ้ม จะ ไม่กำหนดถ้าแฟ้ม ไม่มีชื่อ
ACCESS=variable	Character	ค่าเป็น SEQUENTIAL ถ้าสร้างแฟ้ม (เปิดแฟ้ม) โดยระบุ SEQUENTIAL access หรือค่าเป็น DIRECT ถ้าสร้าง แฟ้มโดยระบุ DIRECT access นอกนั้น จะไม่กำหนด
SEQUENTIAL= variable	Character	ค่าเป็น YES ถ้าเราเข้าถึงแฟ้มได้โดย ลำดับ ค่าเป็น NO ถ้าเราเข้าถึงแฟ้ม ไม่ได้โดยลำดับ ค่าเป็น UNKNOWN ถ้า แฟ้มไม่เหมาะสมกับการเข้าถึงโดยลำดับ

ข้อความ	ชนิดของ variable	ค่าและความหมายของ variable
DIRECT=variable	Character	ค่าเป็น YES ถ้าเราเข้าถึงแฟ้มได้โดยตรง ค่าเป็น NO ถ้าเราเข้าถึงแฟ้มไม่ได้โดยตรง ค่าเป็น UNKNOWN ถ้าแฟ้มไม่เหมาะสมกับ การเข้าถึงโดยตรง
FORM=variable	Character	ค่าเป็น FORMATTED ถ้าเปิดแฟ้มแบบมี ฟอร์แมท ค่าเป็น UNFORMATTED ถ้าเปิด แฟ้มแบบไม่มีฟอร์แมท จะไม่มีค่าถ้าแฟ้มไม่ ถูกเปิด
FORMATTED=variable	Character	ค่าเป็น YES ถ้าแฟ้มเป็นแบบมีฟอร์แมท ค่าเป็น NO ถ้าแฟ้มเป็นแบบไม่มีฟอร์แมท ค่าเป็น UNKNOWN ถ้าไม่สามารถระบุชนิด ได้
UNFORMATTED= variable	Character	ค่าเป็น YES ถ้าแฟ้มเป็นแบบไม่มีฟอร์แมท ค่าเป็น NO ถ้าแฟ้มเป็นแบบมีฟอร์แมท ค่า เป็น UNKNOWN ถ้าไม่สามารถระบุชนิดได้
RECL=variable	Integer	ค่าเท่ากับความยาวของระเบียนสำหรับ แฟ้มข้อมูลแบบเข้าถึงโดยตรง และไม่มีค่า ถ้าเราไม่ได้ระบุว่าแฟ้มข้อมูลเป็นแบบ เข้าถึงโดยตรง
NEXTRRC= variable	Integer	มีค่าเท่ากับ 1 บวกกับหมายเลขของระ- เบียนสุดท้ายซึ่งอ่านจากหรือพิมพ์ลงใน แฟ้มข้อมูลแบบเข้าถึงโดยตรง และจะไม่มี กำหนดค่าถ้าไม่ทราบจำนวนระเบียน

ข้อความ	ชนิดของ variable	ค่าและความหมายของ variable
BLANK=variable	Character	ZERO ถ้าช่องว่างในฟิลด์ตัวเลขจะถูกแปลเป็นเลขศูนย์ NULL ถ้าเราไม่สนใจช่องว่างทั้งกล่าวและ ไม่ถูกกำหนดค่าถ้าไม่สามารถเข้าถึงพบได้

9.2.4 คำสั่ง READ

รูปทั่วไปคือ READ (control-list)input-list

โดยที่ input-list อาจเป็น ชื่อตัวแปร ชื่อของสายตีย่อยอักขระ (substring name)

ชื่อแถวลำดับ หรือ implied DO ซึ่งใช้เครื่องหมายจุดภาค (,) คั่น

control-list ต้องประกอบด้วย

1) หมายเลขแห่งที่ต้องการอ่าน

และอาจมีข้อความต่อไปนตงแต่หนึ่งข้อความขึ้นไป

2) format codes ซึ่งอธิบายรูปแบบของข้อมูลที่จะอ่าน

3) END=n เป็นการระบุว่าคำสั่งที่มีเลขที่ประจำคำสั่ง n จะถูกปฏิบัติต่อไปเมื่ออ่านไป

ถึงจุดจบของแฟ้มข้อมูล (end of file record) แบบเข้าถึงโดยลำดับแล้ว

4) ERR=n เป็นการระบุว่าคำสั่งที่มีเลขที่ประจำคำสั่ง n จะถูกปฏิบัติต่อไปเมื่อเกิดข้อ

ผิดพลาดในการนำข้อมูลเข้าแฟ้มข้อมูล

5) IOSTAT=status-variable เป็นการตรวจสอบสถานะของการนำข้อมูลเข้า

6) REC=นิพจน์ชนิด integer ใช้ระบุจำนวนระเบียบที่จะถูกอ่านสำหรับแฟ้มข้อมูลแบบ

เข้าถึงโดยตรง ข้อความนี้จะต้องมีถ้าข้อมูลเข้ามาจากแฟ้มข้อมูลแบบเข้าถึงโดยตรง ใน con-

trol-list จะมีทั้งข้อความ REC= ___ และ END= ___ ไม่ได้

ตัวอย่าง **INTEGER NUMBER**
CHARACTERS20 NAME
READ(15, '(I5,A20)', ERR=20) NUMBER, NAME

:

20 **PRINT***, 'INPUT DATA ERROR'

ถ้าข้อมูลเข้าจากแฟ้มหมายเลข 15 คือ

123 J | OHN HENRY DOE

จะเกิดข้อผิดพลาดเมื่อพยายามอ่าน 123 J เพื่อเป็นค่าของ NUMBER ในกรณี

คอมพิวเตอร์จะข้ามไปหาค่าตั้ง เลขที่ 20 ตามที่ระบุไว้ในข้อความ ERR=20

ตัวอย่าง **INTEGERPARTNO, BADNUM, RECLEN**
OPEN(10, FILE=FNAME, STATUS='OLD',
***ACCESS='DIRECT', FORM='FORMATTED', RECL=RECLEN)**
READ(10, '(A)', REC=PARTNO, IOSTAT=BADNUM) INFO

BADNUM จะมีค่า + ถ้าการอ่านข้อมูลมีข้อผิดพลาด

จะมีค่า - ถ้าหมดข้อมูลแล้วแต่ไม่มีข้อผิดพลาด

จะมีค่า 0 ถ้าไม่เกิด 2 ลักษณะข้างต้น

PARTNO จะมีค่า + และเป็นตัวระบุจำนวนระเบียบที่ถูกอ่านจากแฟ้มข้อมูลแบบเข้าถึงโดยตรง

ตัวอย่าง โปรแกรมภาษาฟอร์แทรน 77

PROGRAM INVEN

C **PROGRAM** TO READ A PART **NUMBER** DURING EXECUTION, ACCESS A

C RECORD IN A DIRECT ACCESS PARTS INVENTORY FILE, AND

C DISPLAY **THIS RECORD**.

C VARIABLES USED ARE:

C **RECLEN** : A PARAMETER SPECIFYING RECORD LENGTH

C **PARTNO** : PARTNUMBER

```

C      FNAME : NAME OF THE FILE

C      INFO  : A RECORD IN THE FILE

C      BADNUM : 0 IF VALID PART NUMBER, OTHERWISE NONZERO

C*****
      INTEGER PARTNO, RECLEN, BADNUM

      PARAMETER (RECLEN=30)

      CHARACTER*20 NAME, INFO*(RECLEN)

C GET THE NAME OF THE FILE AND OPEN IT FOR DIRECT ACCESS

      PRINT *, 'ENTER NAME OF FILE'

      READ '(A)', FNAME

      OPEN(UNIT=10, FILE=FNAME, STATUS='OLD', ACCESS='DIRECT',
*FORM='FORMATTED', RECL=RECLEN)

      PRINT *, 'ENTER PART NUMBER(0 TO STOP)'

      READ *, PARTNO

C WHILE THERE ARE MORE PART NUMBERS TO ACCESS DO THE FOLLOWING

10 IF (PARTNO.NE.0) THEN

      READ(10, '(A)', REC=PARTNO, IOSTAT=BADNUM) INFO

      IF (BADNUM.EQ.0) THEN

          PRINT '(1X, ''PART'', I3, ':', A)', PARTNO, INFO

      ELSE

          PRINT '(1X, '' INVALID PART NUMBER: ', I3)', PARTNO

      ENDIF

      PRINT*

      PRINT*, 'PART NUMBER?'

      READ *, PARTNO

```

GO TO 10

ENDIF

CLOSE(10)

STOP

END

ตัวอย่างแฟ้มข้อมูลชื่อ PARTSFILE ที่ใช้ทดสอบโปรแกรม

CHROME-BUMPER...\$152.95.....15

SPARK-PLUG.....\$1.25....125

DISTRIBUTER-CAP..\$39.95.....57

FAN-BELT.....\$5.80.....32

DOOR-HANDLE.....\$18.85.....84

ตัวอย่างการวิ่งโปรแกรม

ENTER NAME OF FILE

PARTSFILE

ENTER PART NUMBER(0 TO STOP)

4

PART 4 : FAN-BELT.....\$5.80.....32

PART NUMBER?

2

PART 2 : SPARK-PLUG.....\$1.25....125

PART NUMBER?

10

INVALID PART NUMBER: 10

PART NUMBER?

0

ตัวอย่าง การเขียนคำสั่ง READ

วิธีที่ 1 วิธี list-directed เป็นวิธีที่ระบบคอมพิวเตอร์จะกำหนด format ของการนำข้อมูลเข้า/ออกเองโดยอัตโนมัติ

```
READ(5,*)NAME, TIME, RATE
```

หรือแบบอื่นที่เหมือนกันคือ

```
READ(5, FMT=*)NAME, TIME, RATE
```

```
READ(UNIT=5, FMT=*)NAME, TIME, RATE
```

```
READ(IN,*)NAME, TIME, RATE
```

```
READ(UNIT=IN, FMT=*)NAME, TIME, RATE
```

โดยที่ IN มีค่าเท่ากับ 5 ถ้าหน่วยนำข้อมูลเข้าเป็นหน่วยนำข้อมูลเข้ามาตรฐานของระบบคอมพิวเตอร์ เราอาจเขียนคำสั่งได้ดังนี้

```
READ(*,*)NAME, TIME, RATE
```

วิธีที่ 2 วิธีที่เราระบุ format เอง คำสั่งอาจอยู่ในรูป

```
READ(UNIT=*, FMT='(A, 2F6.2)')NAME, TIME, RATE
```

หรือ

```
READ(5, 10, END=20)NAME, TIME, RATE
```

```
10 FORMAT(A, 2F6.2)
```

ตัวอย่าง CHARACTER*40 FORM

```
REAL AMOUNT, RATE
```

```
FORM='(/F10.0///F5.0)'
```

```
READ FORM, AMOUNT, RATE
```

9.2.5 คำสั่ง WRITE

คำสั่ง WRITE ใช้ในการบันทึกข้อมูลลงแฟ้ม

รูปทั่วไปของคำสั่ง

WRITE(control-list)output-list

โดยที่ output-list เป็นรายการของนิพจน์ ชื่อแถวลำดับ implied DO โดยใช้เครื่องหมาย

จุดภาค (,) คั่น

ส่วน control-list จะต้องมี

- 1) หมายเลขพื้นที่ต้องการบันทึก โดยใช้ UNIT=n หรือ n เท่านั้น
และอาจมีข้อความต่อไปนี้ซึ่งแต่หนึ่งข้อความขึ้นไปจากสิ่งต่อไปนี้
- 2) format codes ซึ่งอธิบายรูปแบบของการแสดงผล โปรแกรมเมอร์เป็นผู้เขียนเอง
อาจใช้รูป FMT=format codes หรือ format codes เท่านั้น
- 3) ERR=n ใช้ระบุค่าซึ่งจะให้ทำเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการนำข้อมูลออก
- 4) IOSTAT=status-variable ใช้ตรวจสอบสถานะของการนำข้อมูลออก
- 5) REC=นิพจน์ชนิด integer ใช้ระบุจำนวนเรคคอร์ดที่จะบันทึกลงในแฟ้มข้อมูลแบบ
เข้าถึงโดยตรง ข้อความนี้จะปรากฏไม่ได้ถ้าข้อมูลออกเป็นแบบ list directed (นั่นคือใช้ *
ในตำแหน่งของ format codes)

ตัวอย่าง การเขียนคำสั่ง WRITE

วิธีที่ 1 list directed

```
WRITE(6,*)BODY,GRAV,WEIGHT
```

หรือแบบอื่นที่เหมือนกันคือ

```
WRITE(6,FMT=*)BODY,GRAV,WEIGHT
```

```
WRITE(UNIT=6,FMT=*)BODY,GRAV,WEIGHT
```

```
WRITE(NOUT,*)BODY,GRAV,WEIGHT
```

```
WRITE(UNIT=NOUT,FMT=*)BODY,GRAV,WEIGHT
```

โดยที่ NOUT เป็นตัวแปรแบบ integer มีค่าเป็น 6 ในกรณีนี้หน่วยนำข้อมูลออกซึ่งมีหมายเลข 6
เป็นหน่วยนำข้อมูลออกมาตรฐานของระบบ เราอาจใช้เครื่องหมายดอกจัน (*) แทน 6 ได้

ตัวอย่าง WRITE(*,*)BODY,GRAV,STATUS

ซึ่งเหมือนกับ PRINT *,BODY,GRAV,STATUS

วิธีที่ 2 วิธีกำหนด format เอง คำสั่ง WRITE อาจมีรูปดังนี้

```
WRITE(6,'(1X,A,2F10.2)')BODY,GRAV,STATUS
```

```
WRITE(UNIT=6,FMT='(1X,A,2F10.2)')BODY,GRAV,STATUS
```

WRITE(6,20)BODY, GRAV, STATUS

20 FORMAT(1X,A,2F10.2)

9.2.6 คำสั่ง REWIND, BACKSPACE, ENDFILE (ใช้กับ Sequential file)

รูปทั่วไปคือ

REWIND	unit	หรือ	REWIND	(position-list)
BACKSPACE	unit	หรือ	BACKSPACE	(position-list)
ENDFILE	unit	หรือ	ENDFILK	(position-list)

โดยที่ unit คือหมายเลขแฟ้ม

position-list คือประกอบด้วย

- 1) การระบุหมายเลขแฟ้มโดยใช้ UNIT=unit หรือ unit เท่านั้น และอาจมีข้อความต่อไปนี้คือ
- 2) ERR=n ถ้าการทำงานเกิดข้อผิดพลาดจะข้ามไปทำคำสั่งที่ n
- 3) IOSTAT=status-variable ใช้ระบุค่าของตัวแปรในข้อความนี้ ถ้าค่าของมัน

เป็นศูนย์หมายความว่าปฏิบัติตามคำสั่งถูกต้อง และค่าจะเป็นบวกถ้าเกิดข้อผิดพลาด

คำสั่ง REWIND เป็นคำสั่งให้กลับไปยังจุดเริ่มต้นของแฟ้ม นั่นคือระเบียบแรกของแฟ้ม

คำสั่ง BACKSPACE เป็นคำสั่งให้กลับไปจุดเริ่มต้นของระเบียบที่นำหน้ามา ถ้าแฟ้มข้อมูลอยู่ที่จุดเริ่มต้นแฟ้มอยู่แล้ว คำสั่งนี้จะไม่มีผล

คำสั่ง ENDFILE เป็นคำสั่งให้บันทึกระเบียบสุดท้ายของแฟ้ม (end-of-file record)

ลงในแฟ้ม เมื่อคำสั่ง READ (ซึ่งมีข้อความ END=n อยู่) อ่านระเบียบนี้ มันจะไปทำคำสั่งที่ n

ต่อไป หลังจากคำสั่ง ENDFILE ถูกทำแล้ว เราจะอ่านหรือบันทึกแฟ้มนี้ได้อีกเมื่อแฟ้มถูกกำหนด

ตำแหน่งใหม่ ซึ่งอาจจะให้ถอยกลับไประเบียบใด ๆ ก่อนระเบียบสุดท้ายของแฟ้ม โดยใช้

2 คำสั่งข้างต้น

9.3 คำสั่ง PARAMETER

ใช้ในการกำหนดชื่อให้แก่ค่าคงที่

รูปทั่วไปคือ

```
PARAMETER (p=c[,p=c]...)
```

โดยที่ p เป็นชื่อของตัวแปรหลักการตั้งชื่อ

c เป็นค่าคงที่

ชื่อแต่ละชื่อ (p) จะเป็นค่าคงที่ และถูกกำหนดให้มีค่าเท่ากับ c ซึ่งระบุในคำสั่ง

PARAMETER เราอาจใช้ชื่อค่าคงที่จากคำสั่ง PARAMETER ในการกำหนดแถวลำดับได้

ตัวอย่าง REAL PI

```
PARAMETER (PI=3.1416)
```

ตัวอย่าง INTEGER LIMIT

```
REAL PI
```

```
PARAMETER(LIMIT=50,PI=3.1416)
```

ตัวอย่าง INTEGER LIMIT

```
PARAMETER (LIMIT=25)
```

```
INTEGER TEMP(LIMIT), I, COUNT
```

```
REAL SUM, TMEAN
```

```
PRINT*, 'ENTER TEMPERATURES:'
```

```
READ(*, *, END=10) (TEMP(I), I=1, LIMIT)
```

```
:
```

เราใช้คำสั่ง PARAMETER เพื่อระบุความยาวของค่าคงที่อักขระ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง INTEGER LENGTH

```
PARAMETER (LENGTH=10)
```

```
CHARACTER*(LENGTH) ALPHA, BETA*(2*LENGTH)
```

ซึ่งเป็นการกำหนดให้ ALPHA และ BETA เป็นตัวแปรอักขระซึ่งยาว 10 ตัวอักขระและ 20

ตัวอักขระตามลำดับ

ถ้าพารามิเตอร์เป็นชนิดค่าคงที่อักษร เราไม่จำเป็นต้องระบุขนาดของมันในคำสั่ง CHARACTER เราใช้ * (indefinite length specifier) ในการนิยามค่าของพารามิเตอร์ คือความยาวของสายวลีอักษรที่มันขึ้น ๖

ตัวอย่าง INTEGER LIMIT

CHARACTER *(*)TITLE

PARAMETER (LIMIT=50, TITLE='POPULATION READING')

ทำให้พารามิเตอร์ TITLE มีความยาว 18

ตัวอย่าง โปรแกรมเพื่อนับอุณหภูมิที่อ่านเข้าไป แล้วคำนวณอุณหภูมิเฉลี่ย แล้วพิมพ์อุณหภูมิที่มีค่า สูงกว่าอุณหภูมิเฉลี่ยที่หาได้

C2345678901234...

PROGRAM TEMPS

C*****

C PROGRAM TO READ A LIST OF TEMPERATURES, COUNT THEM, CALCULATE THE

C WAN TEMPERATURE, AND THEN PRINT A LIST OF TEMPERATURES WHICH ARE

C GREATER THAN THE MEAN. VARIABLES USED ARE:

C LIMIT : LIMIT ON NUMBER OF ARRAY ELEMENTS

C TEMP : ONE-DIMENSIONAL ARRAY OF TEMPERATURES

C I : SUBSCRIPT

C COUNT : NUMBER OF TEMPERATURES

C SUM : SUM OF TEMPERATURE

C TMEAN : MEAN TEMPERATURES

C*****

INTEGER LIMIT

PARAMETER (LIMIT=25)

INTEGER TEMP(LIMIT), I, COUNT

REAL SUM, TMEAN

PRINT*, 'ENTER TEMPERATURES: '

READ(*, *, END=10) (TEMP(I), I=1, LIMIT)

C SINCE **THE** INDEX IS **ONE MORE THAN THE ACTUAL COUNT**, SUBTRACT ONE

10 COUNT=I-1

c CALCULATE **THE** MEAN TEMPERATURE

SUM=0

Do 20 I=1, COUNT

SUM=SUM+TEMP(I)

20 CONTINUE

TMEAN=SUM/COUNT

PRINT **30, COUNT, TMEAN**

30 **FORMAT(//1X, I3, 'TEMPERATURES WITH MEAN=', F6.1)**

C PRINT LIST OF **TEMPERATURES** GREATER **THAN THE** MEAN

PRINT 40

40 **FORMAT(// 'LIST OF TEMPS GREATER THAN MEAN:')**

DO 50 I=1, COUNT

IF(TEMP(I).GT.TMEAN)PRINT*, TEMP(I)

50 CONTINUE

STOP

END

0.4 คำสั่ง PROGRAM

คำสั่ง PROGRAM ใช้ในการกำหนดชื่อให้แก่โปรแกรมหลัก

รูปทั่วไป

PROGRAM name

โดยที่ name เป็นชื่อของโปรแกรมตั้งตามหลักการตั้งชื่อ คำสั่งนี้จะมีหรือไม่มีก็ได้

ถ้ามีต้องใส่เป็นคำสั่งแรกของโปรแกรมหลัก ชื่อ name จะต้องไม่ซ้ำกับตัวแปรใด ๆ ในโปรแกรม ต้องไม่ซ้ำกับชื่อโปรแกรมย่อย ชื่อของ ENTRY หรือชื่อของ BLOCK common ในโปรแกรมของงานเดียวกัน

9.5 Format code

9.5.1 G-format code

รูปทั่วไปคือ

rGw.d

G-format code ใช้กับเลขจำนวนจริง ผลของการแสดงเลขจำนวนจริงโดยใช้ G-format code นั้นจะอยู่ในรูปของเลขจำนวนจริงแบบทั่วไป (ไม่มีเลขชี้กำลัง) นั่นคืออยู่ในรูปเดียวกันกับการใช้ F-format code หรือจะเป็นแบบมีเลขชี้กำลังก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับค่าสัมบูรณ์ (absolute value) ของเลขจำนวนจริงนั้น ๆ

สมมติเลขจำนวนจริงซึ่งใช้ G-format code นั้นมีค่าในรูป

$$\pm 0.d_1 \dots d_n \times 10^k$$

ถ้า $0 \leq k \leq d$ มันจะแสดงผลในรูปเดียวกันกับการใช้ F-format code ซึ่งมีความกว้างของฟิลด์เป็น $w-4$ และตามมาด้วย 4 ช่องว่าง

แต่ถ้า k เป็นค่าลบหรือมากกว่า d มันจะแสดงผลในรูปของการใช้ Ew.d

ในทั้ง 2 กรณี จำนวนตัวเลขที่สำคัญคือ d ตัว

<u>ตัวอย่าง</u>	<u>ค่า</u>	G-format	<u>ผลการแสดง</u>
	0.123456	612.6	0.123456 #####
	0.123456E1	011.6	1.23456 #####
	0.123456E5	G11.6	12345.6 #####
	0.123456E6	611.6	123456. #####
	0.123456E7	612.6	0.123456E+07

ในการอ่านเลขจำนวนจริงด้วย G-format code นั้นจะคล้ายคลึงกับการใช้ F-format

9.5.2 Scale factor

เราอาจใส่ Scale factor นำหน้า format code E, F, G และ D ได้

Scale factor อยู่ในรูป

nP

โดยที่ n เป็นเลขจำนวนเต็ม

ในการนำข้อมูลออก nPw.d ทำให้ค่าที่แสดงออกมานั้นถูกคูณด้วย 10^n

สำหรับ E (และ D) คือ nPEw.d ทำให้ส่วนที่เป็นเลขทศนิยมที่แสดงออกมานั้นถูกคูณด้วย 10^n และเลขที่กำลังจะลดลง n

สำหรับ G ใน scale factor จะมีผลทศเมื่อค่าที่จะถูกพิมพ์นั้นเป็นค่าที่จะแสดงด้วยรูป Ew.d เท่านั้น และผลของ scale factor จะเป็นเช่นเดียวกับที่ได้อธิบายแล้วสำหรับ E-format code

ตัวอย่าง N เก็บค่า 27

 x เก็บค่า -93.2094

 Y เก็บค่า -0.0078

 Z เก็บค่า 55.3512

จากคำสั่ง PRINT 1,N,X,Y,Z

 1 FORMAT(1X,I2,2F11.3,E12.4)

 PRINT 2,N,X,Y,Z

 2 FORMAT(1X,I2,1P2F11.3,3PE12.4)

 PRINT 3,N,X,Y,Z

 3 FORMAT(1X,I2,-1P2F11.3,E12.4)

ผลการทำงานจะเป็นดังนี้

A 27	I 11.3 -93.209	A 11.3 -0.008	A 12.4 0.5536E+02
A 27	-932.094	-0.070	553.61E-01
A 27	-9.321	-0.001	0.0554E+03

ในคำสั่ง FORMAT สุกท้ายนั้น เมื่อเราใช้ Scale factor แล้ว มันจะถือว่าเป็น scale factor นั้นสำหรับ format E, F, G และ D ที่ตามมาทั้งหมด นั่นคือคำสั่ง FORMAT ดังกล่าว เหมือนกับเราใช้

```
3 FORMAT(1X,I2,-1P2F11.3,-1PE12.4)
```

ในกรณีที่เราไม่ต้องการให้ E12.4 มี scale factor -1P เราจะใส่เลขศูนย์แทน -1 นั่นคือ ใส่ OPE12.4

ในกรณีของการนำข้อมูลเข้านั้น การใช้จะคล้ายกันมาก จะต่างกันตรงที่ถ้าเลขจำนวนจริง ในฟิลด์อยู่ในรูปที่มีเลขชี้กำลัง แล้ว scale factor จะไม่มีผล

ตัวอย่าง REAL A,B,C
 READ 15,A,B,C

```
15 FORMAT(2PF6.0,-2PF6.0,F6.0)
```

ถ้าข้อมูลคือ ^^1.1^^1.1^^1.1
ค่าที่อ่านได้คือ A เก็บค่า 110.0
 B เก็บค่า .011
 C เก็บค่า .011 (-2PF6.0)

ถ้าข้อมูลคือ ^1.1E0^^1.1^1.1E0
ค่าที่อ่านได้คือ A เก็บค่า 1.1
 B เก็บค่า .011
 c เก็บค่า 1.1

9.5.3 BN, BZ-format code

BN ย่อมาจาก Blank null

BZ ย่อมาจาก Blank zero

ช่องว่างในฟิลด์ตัวเลขนั้น จะมีค่าหรือไม่มีอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับตัวคอมไพเลอร์ คอมไพเลอร์บางตัวถือว่าเป็นศูนย์ และบางตัวจะไม่สนใจมันเลย ในภาษาฟอร์แทรน 77 เราอาจจะดูความต้องการได้โดยการใช้ BN หรือ BZ-format code

ตัวอย่าง ข้อมูล 537 \wedge \wedge 6.258E3 \wedge
คำสั่ง READ' (BZ, I5, F8.0)', NUM, ALPHA
จะทำให้ NUM เก็บค่า 53700

 และ ALPHA เก็บค่า 6.258E30

ทั้งนี้เนื่องจาก BZ-format code แปลช่องว่างในฟิลด์ให้เป็นศูนย์

แต่ถ้าเราใช้คำสั่ง READ' (BN, I5, F8.0)', NUM, ALPHA

จะทำให้ NUM เก็บค่า 537

 และ ALPHA เก็บค่า 6.258E3

ทั้งนี้เนื่องจาก BN-format code ทำให้ไม่ต้องสนใจช่องว่างดังกล่าวข้างต้น

คำสั่ง READ' (BZ; I5, BN, F8.0)', NUM, ALPHA

จะทำให้ NUM เก็บค่า 53700

 และ ALPHA เก็บค่า 6.258E3

9.5.4 S, SP และ SS

เราใช้ S, SP และ SS ในการควบคุมการแสดงเครื่องหมายบวก (+) ในข้อมูลออกที่เป็นเลขจำนวน ถ้า SP (sign positive) ปรากฏในคำสั่ง FORMAT เลขจำนวนมากทั้งหมดในข้อมูลออกจะแสดงเครื่องหมายบวกไว้ด้วย ในทางตรงข้ามถ้าใช้ SS (Sign Suppress) มันจะลบเครื่องหมายบวกออกหมด ส่วน S นั้นอาจใช้ในการทำให้กลับป้อยู่ในสถานะเดิม ซึ่งอาจเป็นการแสดงหรือไม่แสดงเครื่องหมายบวก

9.5.5 Colon (:) กับการย้อนกลับมาใช้ format ซ้ำ

ตัวอย่าง INTEGER M,N
 REAL A,B

 CHARACTER*10 ITEM1, ITEM2, FORMA*30, FORMB*30

 FORMA='(1X, I5, 3I6)'

 FORMB='(1X, F5.1, F7.0, F10.4)'

M=1

N=2

A=5.6

B=7.8

ITEM1='BUMPER'

ITEM2='HEADLIGHT'

PRINT FORMA,N,M

PRINT FORMB,A,B

PRINT 10, ITEM1, ITEM2

10 FORMAT(1X,5(' ITEM IS ',A10))

PRINT 20, ITEM1, ITEM2

20 FORMAT(1X,5(': ITEM IS ',A10))

ในการพิมพ์ค่าแปรมากกว่า format code ที่ระบุไว้ จะเกิดการย้อนกลับไปใช้ format code ข้างต้นแล้วเริ่มเปิดทวารสทเป็นต้นไป ค่าคงที่อักขระถูกพิมพ์ซ้ำอีก จะหยุดเมื่อพิมพ์

- 1) วงเล็บปีกของ format code
- 2) format I, F, E, A หรือ L หรือ (G หรือ D)
- 3) เครื่องหมาย :

ผังแผนผลการพิมพ์คือ

1	2	
6.6	8.	
ITEM IS BUMPER	ITEM IS HEADLIGHT	ITEM IS
ITEM IS BUMPER	ITEM IS READLIGRT	

เช่นเดียวกับการใช้เครื่องหมายขีดทับ (/) เราไม่จำเป็นต้องใส่เครื่องหมายจุลภาค (,) ก่อนและหลัง เครื่องหมาย :

9.5.6 TL, TR-format code

รูปทั่วไป

TLn
TRn

โดยที่ n เป็นเลขจำนวนเต็มบวก

ใช้ในการกำหนดที่ ๆ ตัวอักษรตัวต่อไปว่าจะปรากฏที่ n ตำแหน่งทางซ้ายหรือทางขวาตามลำดับ (ทั้งนั้นขึ้นอยู่กับตำแหน่งปัจจุบันด้วย)

นั่นคือ TLn ทำให้เกิดการย้อนกลับ n ตำแหน่ง อย่างไรก็ตาม format ถ้าไปนั้นอาจจะทำให้ตัวอักษรใน n ตำแหน่งถูกแทนที่ ไม่ใช่ถูกพิมพ์ทับ

TRn นี้มีความหมายเช่นเดียวกับ nX

การใช้ TL-format code ทำให้เราสามารถอ่านข้อมูลเดียวกันซ้ำหลายครั้งได้

ตัวอย่าง ข้อมูล | 123

คำสั่ง INTEGER NUM

REAL BETA

CHARACTER*3 STR

READ '(I3, TL3, F3.1, TL3, A3)', NUM, BETA, STR

จะทำให้ NUM เก็บค่า 123

BETA เก็บค่า 12.3

STR เก็บค่า '123'

9.6 คำสั่ง ASSIGN และ ASSIGNED GO TO

รูปทั่วไปของคำสั่ง

GO TO ตัวแปรชนิด integer, (n_1, n_2, \dots, n_k)
--

ASSIGN เลขประจำคำสั่ง TO ตัวแปรชนิด integer

คำสั่ง assigned GO TO ใช้ตัวแปรชนิด integer ในการเลือกคำสั่งที่จะถูกกระทำต่อไป ในที่นี้ n_1, n_2, \dots, n_k เป็นเลขประจำคำสั่งของคำสั่งปฏิบัติการ ก่อนคำสั่ง assigned GO TO จะต้องกำหนดเลขประจำคำสั่งให้เก็บไว้ในตัวแปรชนิด integer ก่อนโดยใช้คำสั่ง ASSIGN ดังนั้นตัวแปรชนิด integer จะเท่ากับ n ตัวใดตัวหนึ่งในคำสั่ง assigned GO TO

ตัวอย่าง ASSIGN (12) TO N

;

GO TO N, (18, (12), 23, 25, 3) → จะทำให้คำสั่งที่ 12 ถูกทำต่อจากคำสั่งนี้

18 _____

;

12 _____

;

ค่าของตัวแปร N กำหนดโดยคำสั่ง ASSIGN จะไม่เอาไปใช้คำนวณ